

HLAVA 1 – DEFINICE

Výrazy použité v tomto dokumentu mají následující význam:

AIRAC (AIRAC)

Regulovaný systém řízení leteckých informací, jehož účelem je v časovém předstihu informovat o událostech způsobujících význačné změny v provozní praxi. Tyto informace vstupují v účinnost ve stanovených datech.

AIP Amendment (AIP AMDT) (AIP Amendment)

Trvalé změny informací uvedených v AIP.

AIP Supplement (AIP SUP) (AIP Supplement)

Dočasné změny informací uvedených v AIP, které jsou poskytovány na zvláštních stránkách.

Aplikace (Application)

Manipulace a zpracování dat/údajů na podporu požadavků uživatele (ISO 19104*).

ASHTAM (ASHTAM)

NOTAM zvláštní série oznamující stanovenou formou provozně význačné změny vulkanické aktivity, vulkanické erupce a/nebo oblaku tvořeného vulkanickým popelem.

Atribut vzhledu jevu (Feature attribute)

Charakteristika vzhledu jevu (ČSN ISO 19101*).

Poznámka: Atribut vzhledu jevu má jméno, datový typ a obor hodnot, jakých může dosahovat.

Automatická informační služba v koncové řízené oblasti (ATIS) (Automatic terminal information service (ATIS))

Automatické poskytování platných běžných informací přilétávajícím a odlétávajícím letadlům nepřetržitě nebo v určeném časovém intervalu:

Automatická informační služba v koncové řízené oblasti datovým spojením (D-ATIS) (Data link automatic terminal information service (D-ATIS))

Poskytování ATIS prostřednictvím datového spoje.

Automatická hlasová informační služba v koncové řízené oblasti (Hlasový ATIS) (Automatic voice terminal information service (Voice ATIS))

Poskytování ATIS prostřednictvím nepřetržitého a opakovaného hlasového rozhlasového vysílání.

Automatický závislý přehledový systém – kontrakt (ADS-C) (Automatic dependent surveillance – contract (ADS-C))

Prostředek, kterým budou pomocí datového spoje vyměřovány položky ADS-C dohody mezi pozemním systémem a letadlem, určující, za jakých podmínek by měla být zahájena hlášení ADS-C a jaké údaje by tato hlášení měla obsahovat.

Poznámka: Zkrácený výraz „ADS kontrakt“ je běžně užíván při odkazu na ADS kontrakt událost, ADS

kontrakt požadavek, ADS periodický kontrakt nebo na nouzový mód.

Automatický závislý přehledový systém – vysílání (ADS-B) (Automatic dependent surveillance – broadcast (ADS-B))

Prostředek, kterým letadla, letištní mobilní prostředky a další objekty mohou automaticky vysílat a/nebo přijímat údaje, jako jsou identifikace, poloha a další, podle vhodnosti, ve vysílacím módu pomocí datového spoje.

Další zamýšlený uživatel (Next intended user)

Subjekt, který obdrží letecká data nebo leteckou informaci od Letecké informační služby.

Data popisující letiště (AMD) (Aerodrome mapping data (AMD))

Data shromážděná za účelem sestavení informací popisujících letiště.

Poznámka: Data popisující letiště jsou shromažďována za účelem vylepšování situačního povědomí uživatelů, provozu pozemní navigace, výcviku, mapování a plánování.

Databáze letištních dat (AMDB) (Aerodrome mapping database (AMDB))

Soubor dat popisujících letiště organizovaný a uspořádaný jako strukturovaná datová sada.

Data/údaj (Datum)

Veličina nebo soubor veličin, které mohou sloužit jako základ pro výpočet dalších veličin (ISO 19104*).

Datová sada (Data set)

Identifikovatelný soubor dat (ČSN ISO 19101*).

Datový produkt (Data product)

Datová sada nebo řada datových sad, která vyhovuje specifikaci datového produktu (ČSN EN ISO 19131*).

Deklinace zařízení (Station declination)

Odchylka mezi nultým stupněm radiálu VOR a zeměpisným severem, určeným v okamžiku kalibrace stanice VOR.

Digitální výškový model (DEM) (Digital elevation model (DEM))

Znázornění souvislé plochy terénu pomocí interpolace hodnot výšek nad mořem ve všech průsečících stanovené mřížky, vztažených ke společnému počátku.

Poznámka: Digitální terénní model (DTM) se někdy nazývá DEM.

Elipsoidická/Geodetická výška (Ellipsoid/Geodetic height)

Výška vztažená k referenčnímu elipsoidu, měřená podél vnější normály procházející daným bodem.

* Seznam všech norem ISO, resp. ČSN ISO, je uveden na konci této Hlavy.

Etapu letu (Route stage)

Let nebo část letu vykonaná bez mezipřistání.

Formát dat (Data format)

Struktura prvků dat, záznamů a souborů uspořádaných tak, aby vyhovovaly normám, specifikacím nebo požadavkům na jakost dat.

Geodetická vzdálenost (Geodesic distance)

Nejkratší vzdálenost mezi jakýmkoliv dvěma body na matematicky definovaném povrchu elipsoidu.

Geodetický údaj (Geodetic datum)

Nejmenší soubor parametrů umožňující transformaci místního referenčního systému do světového referenčního systému.

Geoid (Geoid)

Ekvipotenciální plocha gravitačního pole Země, která je shodná s nenarušenou střední hladinou moře (MSL) procházející spojitě kontinenty.

Poznámka: Geoid má nepravidelný tvar, protože lokální gravitační odchylky (příliv, vítr, slanost, proud, apod.) a směr gravitace jsou kolmé ke geoidu v každém bodě.

Grafické zobrazení (Portrayal)

Prezentace grafické informace pro potřebu lidí (ČSN ISO 19117*).

Gregoriánský kalendář (Gregorian calendar)

Všeobecně používaný kalendář, který byl poprvé zaveden v roce 1582 za účelem definovat rok, který více odpovídá tropickému roku než Juliánský kalendář (ČSN ISO 19108*).

Poznámka: V gregoriánském kalendáři má běžný rok 365 dní a přestupný 366 dní rozdělených do dvanácti po sobě jdoucích měsíců.

Heliport (Heliport)

Letiště nebo vymezená plocha na konstrukci, určená zcela nebo zčásti pro přilety, odlety a pozemní pohyby vrtulníků.

Holá Země (Bare Earth)

Zemský povrch zahrnující masy vod, oblasti věčného ledu a sněhu, s výjimkou vegetace a uměle vytvořených objektů.

Identifikační pásmo protivzdušné obrany (ADIZ) (Air Defence Identification Zone (ADIZ))

Zvláštní vymezený vzdušný prostor stanovených rozměrů, uvnitř kterého musí letadla dodržovat zvláštní identifikační a/nebo ohlašovací postupy navíc k těm, které se týkají poskytování letových provozních služeb (ATS).

Integrita dat (stupeň zabezpečení) (Data integrity (assurance level))

Stupeň zabezpečení proti ztrátě nebo pozměnění leteckých dat nebo jejich hodnoty od jejich vzniku nebo schválené změny.

Jakost (Quality)

Stupeň splnění požadavků souborem inherentních charakteristik (ČSN EN ISO 9000*).

Poznámka 1: Termín „jakost“ se může používat s přívlastky, např. špatná, dobrá nebo vynikající.

Poznámka 2: „Inherentní“ na rozdíl od „přirazený“ znamená existující v něčem, zejména jako trvalá charakteristika.

Jakost dat (Data quality)

Stupeň nebo úroveň jistoty, že poskytovaná data splňují požadavky uživatele vyjádřené přesností, rozlišením a integritou (nebo rovnocenným stupněm zabezpečení), sledovatelností, včasností, úplností a formátem.

Kalendář (Calendar)

Samostatný časový referenční systém, který slouží jako základ pro stanovení časového okamžiku s přesností na jeden den (ČSN ISO 19108*).

Klasifikace integrity (letecká data) (Integrity classification (aeronautical data))

Klasifikace založená na možném riziku vyplývajícím z použití poškozených dat. Letecká data se klasifikují jako:

- běžná data: existuje velmi malá pravděpodobnost, že při použití poškozených běžných dat dojde k vážnému ohrožení bezpečnosti letu či přistání letadla s možností katastrofy;
- význačná data: existuje malá pravděpodobnost, že při použití poškozených význačných dat dojde k vážnému ohrožení bezpečnosti letu či přistání letadla s možností katastrofy; a
- kritická data: existuje vysoká pravděpodobnost, že při použití poškozených kritických dat dojde k vážnému ohrožení bezpečnosti letu či přistání letadla s možností katastrofy.

Klasifikační hodnocení vozovky (PCR) (Pavement classification rating (PCR))

Číslo vyjadřující únosnost vozovky.

Komunikace datovým spojem mezi řídicím a pilotem (CPDLC) (Controller-pilot data link communications (CPDLC))

Způsob spojení mezi řídicím a pilotem, používající datový spoj pro ATC komunikaci.

Komunikace založená na výkonnosti (PBC) (Performance-based communication (PBC))

Komunikace založená na výkonnostních specifikacích vztahujících se na poskytování letových provozních služeb.

Poznámka: Specifikace RCP obsahují požadavky na komunikační výkonnost, která je přidělena systémovým složkám z pohledu zajišťovaného spojení a související přenosové doby, spójnosti, dostupnosti, integrity, bezpečnosti a funkčnosti nezbytných pro navrhovaný provoz v souvislosti s příslušným konceptem vzdušného prostoru.

Kontrola cyklickým kódem (CRC) (Cyclic redundancy check (CRC))

Matematický algoritmus aplikovaný na číslíkové vyjádřené údaje, stanovující úroveň jistoty, že nedojde ke ztrátě nebo pozměnění dat.

Kontrola jakosti (Quality control)

Část řízení jakosti zaměřená na plnění požadavků na jakost.

Letecká data (Aeronautical data)

Skutečnosti, pojmy nebo instrukce týkající se letectví prezentované v jednotné formě vhodné pro komunikaci, výklad nebo zpracování.

Letecká informační příručka (AIP) (Aeronautical Information Publication (AIP))

Příručka vydaná Státem nebo pověřenou organizací, která obsahuje letecké informace trvalého charakteru důležité pro letecký provoz.

Letecká informační služba (LIS) (Aeronautical Information Service (AIS))

Služba zřízená pro daný prostor působnosti, která je odpovědná za poskytování leteckých dat a leteckých informací potřebných pro bezpečnost, pravidelnost a hospodárnost letového provozu.

Letecká mapa (Aeronautical chart)

Zobrazení části Země, umělých objektů a reliéfu, speciálně vytvořené tak, aby splňovalo požadavky letecké navigace.

Letecká pevná služba (AFS) (Aeronautical fixed service (AFS))

Telekomunikační služba mezi stanovenými pevnými body, poskytovaná zvláště pro bezpečnost letectví a pro pravidelný, účinný a hospodárny provoz leteckých služeb.

Letecké informace (Aeronautical information)

Informace vyplývající ze shromažďování, analýzy a formátování leteckých dat.

Letecký informační oběžník (AIC) (Aeronautical Information Circular (AIC))

Oznámení obsahující informace, které neodpovídají podmínkám pro vydání NOTAM nebo publikování v Letecké informační příručce (AIP), ale vztahují se k bezpečnosti letů, letovému provozu nebo se týkají otázek technických, administrativních nebo právních.

Letiště (Aerodrome)

Vymezená plocha na zemi nebo na vodě (včetně budov, zařízení a vybavení), určená buď zcela, nebo zčásti pro přiletý, odlety a pozemní pohyby letadel.

Metadata (Metadata)

Data o datech (ČSN ISO 19115*).

Poznámka: Strukturovaný popis obsahu, jakosti, stavu a jiných charakteristik dat.

Meteorologický úřad (Meteorological authority)

Subjekt zařizující v zastoupení smluvního státu poskytování meteorologických služeb mezinárodnímu letectví a zajišťující regulaci meteorologické služby a provádějící dozor nad ní.

Mezinárodní kancelář NOTAM (NOF) (International NOTAM office (NOF))

Kancelář určená Státem pro mezinárodní výměnu NOTAM.

Mezinárodní letiště (International airport)

Letiště vyhlášené leteckým úřadem smluvního státu, na jehož území se letiště nachází, sloužící jako letiště vstupu a odletu pro mezinárodní letový provoz, a na kterém je poskytováno celní a pasové odbavení,

zdravotnická pomoc a karanténa pro živočichy a rostliny apod.

Minimální bezpečná nadmořská výška nad překážkami (MOCA) (Minimum obstacle clearance altitude (MOCA))

Minimální nadmořská výška pro definovaný úsek, která zaručuje požadovanou bezpečnou výšku nad překážkami.

Minimální nadmořská výška na trati (MEA) (Minimum en-route altitude (MEA))

Nadmořská výška pro úsek na trati, která zaručuje adekvátní příjem příslušných navigačních zařízení a ATS spojení, vyhovuje struktuře vzdušného prostoru a zaručuje požadovanou bezpečnou výšku nad překážkami.

Míra přesnosti (Precision)

Nejmenší rozdíl, který lze spolehlivě měřením rozlišit.

Poznámka: Pokud jde o zaměřování v terénu, míra přesnosti představuje stupeň pečlivosti při zaměřování nebo úroveň přesnosti přístrojů a metod používaných při zaměřování.

Navigace založená na výkonnosti (PBN) (Performance-based navigation (PBN))

Prostorová navigace založená na výkonnostních požadavcích pro letadla provozovaná na tratích ATS, na postupech přiblížení podle přístrojů nebo ve stanoveném vzdušném prostoru.

Poznámka: Výkonnostní požadavky jsou vyjádřeny navigačními specifikacemi (specifikace RNAV, specifikace RNP) ve vztahu k přesnosti, integritě, spojitosti, ~~dostupnosti~~ a funkčnosti, nezbytné pro navrhovaný provoz v souvislosti s příslušným konceptem vzdušného prostoru. Dostupnost signálu globálního družicového navigačního systému v prostoru a/nebo jiné infrastruktury navigačních prostředků je v rámci konceptu vzdušného prostoru uvažována za účelem umožnění navigační aplikace.

Navigační specifikace (Navigation specification)

Soubor požadavků pro letadlo a letovou posádku nezbytných k podpoře provozu s navigací založenou na výkonnosti ve stanoveném vzdušném prostoru.

Existují dva druhy navigačních specifikací:

Specifikace požadované navigační výkonnosti (RNP) (Required navigation performance (RNP) specification)

Navigační specifikace založená na prostorové navigaci, která zahrnuje požadavky na sledování výkonnosti a varování, označovaná zkratkou RNP, např. RNP 4, RNP APCH.

Specifikace ~~prostorové navigace~~ (RNAV) (~~Area navigation~~ (RNAV) specification)

Navigační specifikace založená na prostorové navigaci, která nezahrnuje požadavky na sledování výkonnosti a varování, označovaná zkratkou RNAV, např. RNAV 5, RNAV 1.

Poznámka 1: Performance-based navigation (PBN) Manual (Doc 9613), Volume II obsahuje podrobný návod pro navigační specifikace.

Poznámka 2: Výraz RNP, který byl dříve definován jako „vyhlášení navigační výkonnosti nezbytné pro provoz v definovaném vzdušném prostoru“ byl z tohoto předpisu odstraněn, jelikož byl koncept RNP nahrazen

konceptem PBN. Výraz RNP je nyní v tomto předpisu používán výhradně v souvislosti s navigačními specifikacemi, které vyžadují sledování výkonnosti a varování. Např. RNP 4 se vztahuje k letadlu a provozním požadavkům, které obsahují požadavek na výkonnost v příčném směru 4 NM s palubním sledováním výkonnosti a varováním, které jsou podrobně popsány v PBN Manual (Doc 9613).

Nebezpečný prostor (Danger area)

Vzdušný prostor vymezených rozměrů, ve kterém mohou v určité době probíhat činnosti nebezpečné pro let letadla.

NOTAM (NOTAM)

Oznámení rozšiřované telekomunikačními prostředky obsahující informace o zřízení, stavu nebo změně kteréhokoli leteckého zařízení, služby nebo postupů, nebo o nebezpečí, jejichž včasná znalost je nezbytná pro pracovníky, kteří se zabývají letovým provozem.

Omezený prostor (Restricted area)

Vzdušný prostor vymezených rozměrů nad pozemními prostory nebo teritoriálními vodami státu, ve kterém je let letadla omezen v souladu se stanovenými podmínkami.

Opatření přímého tranzitu (Direct transit arrangements)

Zvláštní opatření schválená příslušnými státními úřady týkající se krátkodobého přistání letadel při průletu uvedeným smluvním státem, kdy letadlo i náklad mohou zůstat pod jejich přímým řízením.

Operace se vzhledem jevu (Feature operation)

Operace, kterou je možné provést na každé instanci vzhledu jevu daného typu (ČSN ISO 19110*).

Poznámka: Operací na vzhledu jevu typu „přehrada“ je zvýšení přehrad. Výsledkem této operace je zvýšení vodní hladiny v nádrži.

Ortometrická výška (Orthometric height)

Výška bodu vztažená ke geoidu, obecně vyjadřovaná jako výška nad střední hladinou moře (MSL elevation).

Ověřování (Verification)

Potvrzení prostřednictvím poskytnutí objektivních důkazů, že specifikované požadavky byly splněny (ČSN EN ISO 9000*).

Poznámka: Termín „ověřený“ se používá k označení odpovídajícího stavu.

Ověřování jakosti (Quality assurance)

Část řízení jakosti zaměřená na poskytování důvěry, že požadavky na jakost budou splněny (ČSN ISO 9000*).

Plocha pro sběr dat o překážkách/terénu (Obstacle/terrain data collection surface)

Definovaná plocha zamýšlená pro shromažďování dat o překážkách/terénu.

Pohybová plocha (Movement area)

Část letiště určená pro vzlety, přistání a pojiždění letadel, sestávající z provozní plochy a odbavovací plochy (ploch).

Poloha (zeměpisná) (Position (geographical))

Soubor souřadnic (zeměpisná šířka a délka) vztažených k matematickému referenčnímu elipsoidu, které definují polohu bodu na povrchu země.

Pořízení (leteckých dat nebo leteckých informací) (Origination) (aeronautical data or aeronautical information)

Vytvoření hodnoty spojené s novými daty nebo informacemi nebo změna hodnoty stávajících dat nebo informací.

Poskytovatel meteorologické služby (Meteorological service provider)

Příslušný subjekt určený k poskytování meteorologické služby mezinárodnímu letectví v zastoupení smluvního státu.

Požadavek (Requirement)

Potřeba nebo očekávání, které jsou stanoveny, obecně se předpokládají nebo jsou závazné (ČSN EN ISO 9000*).

Poznámka 1: „Obecně předpokládaný“ znamená, že se jedná o zvyklost nebo běžnou praxi organizace, jejich zákazníků a jiných zainteresovaných stran a že se uvažovaná potřeba nebo očekávání předpokládají.

Poznámka 2: K označení specifického druhu požadavku se může použít rozlišující přívlastek, např. požadavek na produkt, požadavek na řízení jakosti, požadavek zákazníka.

Poznámka 3: Specifikovaný požadavek je požadavek, který je stanoven, například v dokumentu.

Poznámka 4: Požadavky mohou být vytvářeny různými zainteresovanými stranami.

Produkt leteckých informací (Aeronautical information product)

Letecká data a letecké informace poskytované buď jako digitální datové sady nebo ve standardizovaném provedení v papírové nebo elektronické podobě. Produkty leteckých informací zahrnují:

- Leteckou informační příručku (AIP), včetně AIP Amendment a AIP Supplement;
- Letecké informační oběžníky (AIC);
- Letecké mapy;
- NOTAM; a
- Digitální datové sady.

Poznámka: Produkty leteckých informací jsou především určeny pro naplnění mezinárodních požadavků na výměnu leteckých informací.

Prostorová navigace (RNAV) (Area navigation (RNAV))

Způsob navigace, který umožňuje letadlu provést let po jakémkoliv požadované letové dráze, v dosahu odpovídajícího navigačního zařízení nebo v rozsahu možnosti vlastního vybavení letadla nebo kombinací obojího.

~~*Poznámka:* Prostorová navigace zahrnuje navigaci založenou na výkonnosti, stejně tak jako jiné činnosti, které nesplňují definici navigace založené na výkonnosti.~~

Provozní plocha (Manoeuvring area)

Část letiště určená pro vzlety, přistání a pojiždění letadel s výjimkou odbavovacích ploch.